

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Alia opinio de Mundi Depend[e]ntia à Deo. Ca. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

cū mundo: quare non potest Anima esse prior tempore Mundo. Auer. in 1. cœli, cōtextu 104. hoc concilium nouit, ideo inquit; Defendentes autem Platonem inquit, quòd similitudo generationis Mundi ex suis elementis cum generatione figurarum ex lineis, ac superficiebus, posita à Platone, significat, quòd Mundus semper fuit; & quòd non intendebat Plato per huac sermonem, nisi quòd partes eius sunt priores natura toto; non quòd fuerit verè genitus; & si hoc intēdebat, nihil differt ab Arist. Hæc Auer. Pari ratione, cū Plato dicat Mundum esse solubilem; aiunt Mundum dici solubilem, nō quia sit verè genitus, & in se habeat principia interitus; sed quia continenter pendet à Deo; adeò vt, ea dependentia remota, desineret esse; veluti dicebat Arist. in 9. metaph. 17. Si non essent substantiæ abiunctæ, nihil esset; & Auer. in 2. cap. de substantia orbis inquit; Et debes scire, quòd corpus cœleste nō eget virtute mouente in loco semper tantum; sed largiente virtutem in se, & in sua substantia, permanentiam æternam, &c. hæc dicunt, qui Aristotelem cum Platone hac de re nituntur reddere concordem.

Alia opinio de Mundi Dependētia à Deo.

CAP. XI.

Aristoteles, & cū eo Philoponus, Severus Atticus, Plutarchus, Alexāder, & alij quamplurimi tribuūt Platoni, quòd

quod putauerit Mundum ita esse genitum, vt ex parte antè non fuerit semper; ac insuper esse verè mortalem, Dei tamen voluntate seruari æternum. Nec desunt, qui dicant Platonem opinionem suam desumpsisse ex Mose in Genesi: vt enim in Genesi legitur: In principio creauit Deus cœlum, & terram: ita in Timæo inquit Plato: In principio creauit Deus ignè, & terram; nam Plato cœlum ignem vocat. insuper, vt in Genesi legitur, quod spiritus ferebatur super aquas, & spiritus nonnunquam aerem significat: ita Plato duo illa extrema per mediam aquam, & aerem ligari asseruit. quod Plato nō putauerit Mundum fuisse semper, colligunt ex eo; quia Plato in Timæo materiam, ex qua mundus constat, ait ante mundi constitutionem fuisse non tranquillam, nec quietam; sed temerè agitatum, fluentem, ordinisque expertem. Ad hæc respiciens Arist. inquit in 1. cœli cont. 105. hæc non posse dici à Platone, explicationis gratia: vt faciunt sæpè Mathematici, qui doctrinæ gratia lineas ducunt, & arte orbem conficiunt, cœli formam præferentes: nam Plato opposita tribuebat materiæ, quæ ei simul tempore conuenire nō possunt, sed exposcunt temporis distinctione: motus enim inordinatus, quem Plato dicebat primò conuenire materiæ, non potest esse simul tempore cū motu ordinato; ideo inquit Arist. hoc nō est idem: in designationibus enim, positis omnibus esse simul, idem accidit;

D

in horum autē demonstrationibus non idem, sed impossibile: quæ enim accipiuntur prius, & posterius, subcontraria sunt, quæ simul esse nequeunt, &c. ita quoque in 3. cœli latissimè manifestat, non potuisse elementa ante Mundi constitutionem sine ordine moueri. præterea Plato eandem cœli, & mortalium statuit materiam; asseruit mundum constare ex quatuor corporeis elementis; non censuit cœlum esse essentiam quintam; quoniam, vt ait Porphyrius, Aristoteles fuit primus, qui vnâ cum Archita quintam essentiam excogitauit. quare, vt quatuor elementa, & constantia ex materia, verè gignuntur; ita mundum verè esse genitum, Plato visus est existimasse. Quod ex eo maximè cõstat; quia euasiones eorum, qui secus censent, inanes esse videntur. nam præsertim inquirunt mundum dici genitum, quia continenter fit; ad differentiam eorum, quæ verè sunt: aduersus quod instabat Alexan. referente Simplicio in 1. cœli 100. quia Plato vtitur tempore præterito, inquiring: Ex inordinata iactatione redegit in ordinem: quòd si denotare voluisset continenter fieri, solùm dixisset gigni, in ordinem redigi; non absolute redactum esse, & genitum. Præterea dum dicimus aliquid continenter fieri, ea generatio iungitur cum interitu: ideò si Plato de ea loqueretur, vt tribuit Mundo ortum, ita ei tribueret interitum, quod nõ fecit: nam ait mundum genitum, & seruandum fore æternum.

Neque

Neque etiam valeamus dicere, quòd Plato solam dependentiam, siue emanationem à primo principio denotauerit; vel solam voluerit manifestare compositionem. primò, quia inquit mundum esse genitum, quoniam cernitur, tangitur, & corpus habet; at si dependentiam respicimus, etiam ea, quæ nec tanguntur, nec corpus habent, pendere à Deo dicuntur. præterea Plato ex eo, quòd Mundus est genitus, infert, quòd sit mortalis: at quòd aliquid sit solubile, & mortale, non colligitur ex eo, quòd continenter fiat, neque ex eo, quòd pendeat; quoniam etiam anima dicitur à Platone pendere, ex suisque initiis constare: cum tamè æterna, & immortalis ab eodem frequenter demonstretur. Cõfirmatur, quia dum dicitur aliquid genitum, & solubile; profectò ita accipitur genitum, vt opponitur solubili: at mundus ex se dicitur solubilis à Platone solutione, & interitu, qui fieret in tempore, nisi seruaretur: quare genitum ei oppositum, debet intelligi in tẽpore, & verè genitum. Præterea quòd Plato sit loquutus de generatione in tempore, nõ autem de æterna emanatione, ex eo patet; quia dum mouet difficultatem, genitum videtur opponere ei, quòd semper fuerit, nam inquit; Vtrũne semper fuerit sine vllò generationis principio, an genitum sit ab aliquo principio sumens exordium. Insuper, inquit, an genitum sit; non autè quærit, an continenter fiat. Insuper in Euthydemo, referès sophis-

ma ad ostendendum, nos & semper, & omnia scire, colligit; Constat itaque, quod puer sciebas, & quando genitus es, & quando natus; immò, & antequam nascereris, & antè Cœli, terræque ortum scisti omnia, si modò semper scis. Præterea inquit Plato in Timæo; Dies porrò, & noctes, & menses, & annos, qui ante Cœlum non erant, tunc nascente Mundo nasci iussit, &c. Demum in libro de regno ait, Priscos homines ex terra fuisse ortos. Hæc potiora sunt ex illis, quæ afferri possunt ad ostendendum, quod Plato verè asseruerit Mundum, & tempus habuisse principium, non autem fuisse semper.

Sententia propria, & dissolutio difficultatis.

CAP. XII.

Multa, & ea quidem magni ponderis sunt, quæ pro omni parte afferri possunt; adeo ut iure viri sapientes de sententiâ Platonis summo opere fuerint ancipites, & varij varia senserint, & lis adhuc sub iudice pendeat. Verùm, ut de re tam dubia dicam, quod sentio, ita decernendum censeo. Si accuratè perpendimus modum philosophadi Platonis, inueniemus primò, quod de his, quæ pertinent ad Dei gloriam, ad hominis erga Deum pietatem, semper se certissimum manifestavit; semper attentissimè ad Dei eminentiam, sæcunda oratione, plenisque (ut aiunt) faucibus extulit; ut de Providentiâ Dei, de